

Asia: VN/27997/2023

Lausuntopyyntö Kansallisesta ruokastrategiasta 2040

Luku 3.1: Reiluus ja kannattavuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Kannattavuus ja reiluus

Kannattavuus luo perustan kaikkien muiden tavoitteiden saavuttamiselle. Kestävän ruokaketju muodostuu siitä, että toiminta on kannataa kaikille ruokaketjun toimijoille, ei vain kaupalle. Kestävyys tarkoittaa myös sitä, että vastuullisuus, ympäristö ja ilmastotoimien kulut voidaan lisätä tuotteen hintaan, joka portaassa.

Ruokaketjuun pitää saada normaali hinnan muodostus alkutuotannosta ylöspäin.

Strateginen tavoite 1: Arvonlisä jakautuu aiempaa tasaisemmin ruokaketjussa

Huomioita ja havaintoja

Tasapainoinen kirjaus

Strateginen tavoite 2: Ruokavienti ja kansainvälinen kilpailukyky kasvaa

Huomioita ja havaintoja

Hyvä kirjaus. Tavoitetasoa voisi hieman nostaa huomioiden alhainen lähtötaso.

Strateginen tavoite 3: Ruoka-ala on houkutteleva ja reilu

Huomioita ja havaintoja

Tavoitteet ovat hyviä, mutta niiden saavuttaminen vaatii kansainvälisen työvoiman rekrytointia koko ketjuun. Oma väestöpohja ei riitä.

Strateginen tavoite 4: Tuotantoeläinten hyvinvointi lisääntyy ja lisää väliotsikko

Huomioita ja havaintoja

Tuotantoeläinten hyvinvointi ja taloudellinen tuloksen teko tukevat toisiaan. Vain hyvinvoiva eläin on taloudellisesti kannattava, koska marginaalit ruokaketjussa ovat pieniä. Hyvinvoivat eläimet

lisäävät myös niiden hoitajien hyvinvointia ja vice versa. Tautivapaudesta pitää huolehtia kaikin mahdollisin keinoin. Se on jatkossa iso osa kilpailukykyä vientimarkkinoilla.

Strateginen tavoite 5: Reilu datatalous luo arvoa ruokajärjestelmään

Huomioita ja havaintoja

Datatalouteen pitää luoda reilut pelisäännöt koko ruokaketjulle. Datan omistajuus ja hyödyntäminen ei saa jäädä pelkästään niille, joilla mahdollisuus kerätä ja analysoida tietoa.

Luku 3.2: Huoltovarmuus

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Huoltovarmuus

Kriisien kestävyys koko ruokaketjun osalta on kiinnitettävä huomiota etupainotteisesti. Hajautettu ruokaketju on paras tae huoltovarmuudelle ja kriisien kestävyydelle. Itäinen suomi tarvitsee oman ruoka-ohjelman tukemaan näiden tavoitteiden saavuttamista.

Strateginen tavoite 1: Riskienhallinta vahvistuu ruokajärjestelmässä

Huomioita ja havaintoja

Hyvin kirjatut tavoitteet

Strateginen tavoite 2: Ruuantuotannon jatkuvuus turvataan

Huomioita ja havaintoja

Hyvät tavoitteet, joiden edistämiseen on saatava mukaan koko ruokaketju kauppa mukaan lukien!

Strateginen tavoite 3: Tuotantopanosten omavaraisuusaste nousee

Huomioita ja havaintoja

Tärkeä osa huoltovarmuutta. Kaksivaikutteisten investointien roolin korostaminen (ResilEast) auttaa näiden tavoitteiden saavuttamisessa käytännössä.

Luku 3.3: Luonnon kantokyky

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.3. luonnon kantokyky

Win-Win-Win ketjun luominen kiertotalouden ja luontoarvokaupan ympärille on tehokkain tapa edistää näiden tavoitteiden saavuttamista. Ruokaketjun päästöjä laskettaessa pitää luoda reilu ja realistinen laskentamalli. Absoluuttiset luvut esim. ravinteiden käytössä ovat laskeneet EU aikana 50-70%, mutta seurantajakso ja suhteelliset luvut kätkevät tämän taakseen. Luomutuotannon päästölukujen alle on käytännössä hankala päästä ja se pitäisi ottaa vertailun pohjatasoksi. Nautaeläinten osalta on tärkeää muistaa, että niiden tuottama metaani ei ole lisäyksellistä ja esim. lypsylehmien määrä on laskenut 80% viimeisen 50 vuoden aikana (jälleen absoluuttiset luvut!)

Strateginen tavoite 1: Ruokaketjun ilmastovaikutukset vähentyvät

Huomioita ja havaintoja

Turvemaiden ilmastovaikutukset pitää suhteuttaa isompaan kokonaisuutteen osaksi viljelykestävyyttä, huoltovarmuutta ja kilpailukykyä. Huonosti tuottavia turvepeltoja kannattaa ennallistaa, mutta parhaille pitää kehittää mahdollisimman vähäpäästöiset viljelymenetelmät. Ilmastoharjoitus on yhteinen ja sen kulut pitää myös yhdessä kustantaa.

Strateginen tavoite 2: Luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja luonnontila paranee

Huomioita ja havaintoja

Hyviä ja kannatettavia tavoitteita. Win-win-win ketju toimii myös tässä osiossa.

Strateginen tavoite 3: Ravinnepäästöt vähentyvät ja peltojen vesitalous paranee

Huomioita ja havaintoja

Hyvät tavoitteet. Hyvin tuottava pelto on paras ympäristö- ja ilmastoteko.

Luku 3.4: Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Yleisiä huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.4. Ruokakulttuuri ja hyvinvointi

Tärkeintä on monipuolinen ruokalautanen. Eroon hypetyksistä suuntaan tai toiseen ja hyvä kotiruoka yhdessä perheen ja ystävien kanssa kunniaan. Lehmä ei ole tässäkään pahis, kun Luken vuotuisen ruokatilaston mukaan suomalainen syö jo tällä hetkellä vain 180 g punaista lihaa per viikko lihapainon mukaan!

Strateginen tavoite 1: Kotimaisten elintarvikkeiden käyttö lisääntyy ja ymmärrys ruokajärjestelmästä vahvistuu

Huomioita ja havaintoja

Ruokajärjestelmästä pitää kertoa kouluissa ja julkisuudessa kokonaisuutena kärjistyksiä välttämällä. Yhden "totuuden" ja epäkohdan profeettojen kutsuminen kouluihin verovarjoilla pitää lopettaa.

Strateginen tavoite 2: Mahdollisuus terveelliseen ruokaan lisääntyy

Huomioita ja havaintoja

Tavoitteisiin pääseminen vaatii porkkanan lisäksi myös keppiä. Verotus auttaa, mutta sekin on tehtävä hyvän kokonaisvaikutusarvioinnin jälkeen.

Strateginen tavoite 3: Ruoka on osa rikasta ja elävää ruokakulttuuria

Huomioita ja havaintoja

Ruuan halpuutuksesta ja tankkauskulttuurista on päästävä eroon. Ruoka ja yhdessä ruokailu ovat arvokkaita. Ruokamatkailu ja ruuan brändäys ovat tärkeä osa ruokavientiä, jotka yhdessä lisäävät ruuan arvostusta myös Suomessa.

Strateginen tavoite 4: Yhteisöllisyys ruuan ympärillä kasvaa ja vahvistaa hyvinvointia

Huomioita ja havaintoja

Ruokailo on hyvä sana, jonka ympärille voi kutsua ystäviä ja ihmisiä läheltä ja kaukaa. Yhteiset ruokahetket ja ruuan tekeminen on hyvä tapa integroida myös maahanmuuttajia yhteiskuntaan ja lisätä molemminpuolista ymmärrystä ympäröivästä maailmasta.

Luku 4: Kehitettävät valmiudet

Huomioita ja havaintoja lukuun 4 Kehitettävät valmiudet

Erittäin hyvin valitut kehittämisen kohteet. Jälleen kerran näidenkin Tavoitteiden saavuttamista edesauttaa parhaiten kannattavuuden turvaaminen ruokaketjussa. Jos se on kunnossa, niin yrittäjille ja muilla ruokaketjun toimijoilla on mahdollisuus panostaa näiden valmiuksien kehittämiseen ja sitä kautta edelleen myös kannattavuuden, ympäristön ja hyvinvoinnin parantamiseen. Peruskannattavuus kuntoon ja siitä on hyvä ponnistaa!

Muuta kommentoitavaa

Muita huomioita strategiasta.

Kokonaisuudessaan pitää kehua strategia luonnosta ja siihen liittyvää valmistelutyötä. Lopputulos on hyvä ja tekemistä vaille valmis! Hyväksymisen jälkeen on tärkeää, että sen toimeenpanoon saadaan mukaan kaikki tahot ja oikeaa eurollista lisäarvoa syntyy koko ruokaketjuun.

Rouvinen Jari
MTK-Pohjois-Karjala - Tj. Jari Rouvinen